

॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ एकांतं दृढं समम्यंत पाठस्तु लेखकप्रमादः रथं दृढं अवलंब्येत्यर्थः ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ अनाहतः अज्ञतः धावति ॥ २८ ॥ २९ ॥ ज्यो

नैवंविधः शंखशब्दः पुराजातु मया श्रुतः ॥ ध्वजस्य चापिरूपं मे दृष्टपूर्वं न हीदृशं ॥ १५ ॥ धनुषश्चैव निर्घोषः श्रुतपूर्वान् मे क्वचित् ॥ अस्य शंखस्य शब्देन धनुषो निः
स्वनेन च ॥ १६ ॥ अमानुषाणां शब्देन भूतानां ध्वजवासिनां ॥ रथस्य च निनादेन मनोमुत्थति मे भृशं ॥ १७ ॥ व्याकुलाश्च दिशः सर्वा दृढयं व्यथतीव मे ॥ ध्वजेन
पिहिताः सर्वादिशो न प्रतिभांति मे ॥ १८ ॥ गांडीवस्य च शब्देन कर्णौ मे बधिरीकृतौ ॥ समुहूर्त्तं प्रयातं तु पार्थो वैराटि मब्रवीत् ॥ १९ ॥ अर्जुन उवाच एकांतरं रथ
मास्थाय पद्भ्यां त्वमवपीडयन् ॥ दृढं चरन्मीन्संयच्छ शंखं ध्मास्याम्यहंपुनः ॥ २० ॥ वैशंपायन उवाच ततः शंखमुपाध्मासीद्धारयन्निवपर्वतान् ॥ गुहागिरीणां
च तदा दिशः शैलांस्तथैव च ॥ उत्तरश्चापि संलीनो रथोपस्थ उपाविशत् ॥ २१ ॥ तस्य शंखस्य शब्देन रथनेमि स्वनेन च ॥ गांडीवस्य च घोषेण पृथिवी समकंपत
॥ २२ ॥ तं समाश्वासयामास पुनरेव धनं जयः ॥ २३ ॥ द्रोण उवाच यथारथस्य निर्घोषो यथामेघ उदीर्यते ॥ कंपते च यथा भूमिर्नैषोन्यः सव्यसाचिनः ॥ २४ ॥
शस्त्राणि न प्रकाशं तेन प्रहृष्यंति वाजिनः ॥ अग्नयश्च न भासंते समिद्धास्त न्न शोभनं ॥ २५ ॥ प्रत्यादित्यं च नः सर्वे मृगाघोरप्रवादिनः ॥ ध्वजेषु च निलीयंते वाय
सास्त न्न शोभनं ॥ २६ ॥ शकुनाश्चापसव्या नो वेदयंति महद्भयं ॥ २७ ॥ गोमायुरेष सेनायां रुदन्मध्ये न धावति ॥ अनाहतश्च निष्क्रांतो महद्देहयते भयं ॥ २८ ॥
भवतां रोमकूपाणि प्रहृष्टान्युपलक्षये ॥ ध्रुवं विनाशो युद्धेन क्षत्रियाणां प्रदृश्यते ॥ २९ ॥ ज्योतींषि न प्रकाशं ते दारुणा मृगपक्षिणः ॥ उत्पाता विविधा घोरा दृश्यं
ते क्षत्रनाशनाः ॥ ३० ॥ विशेषत इहास्माकं निमित्तानि विनाशने ॥ उल्काभिश्च प्रदीप्ताभिर्बाध्यते पृतना तव ॥ वाहनान्यप्रहृष्टानि रुदंतीव विशांपते ॥ ३१ ॥ उ
धाविचेतसः ॥ गाः संप्रस्थाप्य तिष्ठामो व्यूढानीकाः प्रहारिणः ॥ ३२ ॥ इति ० म ० विरा ० प ० उत्तरगो ग्रहे औत्पातिको नाम षट्चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४६ ॥ ॥ ७३ ॥
वैशंपायन उवाच अथ दुर्योधनो राजा समरे भीष्ममब्रवीत् ॥ द्रोणं च रथशार्दूलं कृपं च सुमहारथं ॥ १ ॥ उक्तो यमर्थ आचार्यो मया कर्णेन चासकृत् ॥ पुनरेव प्र
वक्ष्यामि न हितप्यामितं ब्रुवन् ॥ २ ॥ पराभूतैर्हि वस्तव्यतैश्च द्वादशवत्सरान् ॥ वने जनपदे ज्ञातैरेष एव पणो हिनः ॥ ३ ॥ तीषिसूर्यचक्षुर्वाङ्मनां सि ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥
॥ ३३ ॥ इति विराटप ० नै ० भा ० षट्चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४६ ॥ ॥ ७३ ॥ अथेति ॥ १ ॥ आचार्यो द्रोणं कृपं च प्रतीति मयाऽयमर्थ उक्तः पाठांतरेऽयमाचार्योऽस्मिन्नर्थे विषये मया कर्णेन चोक्त इति योजना ॥ २ ॥ ३ ॥